

Δελτίο Τύπου

Αθήνα, 18 Απρ. 2008

Ημερίδα

«Επιστημονική Κριτική του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδίου»

Παρασκευή 18 Απριλίου 2008

Εν' όψει της επικείμενης εγκρίσεως και εφαρμογής του **Εθνικού Χωροταξικού Σχεδίου**, που θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στο Περιβάλλον και την Βιώσιμη Ανάπτυξη της Χώρας, το **Επιμελητήριο Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας** έκρινε αναγκαίο να υποβληθεί το Σχέδιο αυτό στον προσήκοντα ειδικό επιστημονικό έλεγχο, ώστε να γίνουν φανερές οι ελλείψεις και αδυναμίες του που πρέπει να διορθωθούν. Για τον σκοπό αυτό, το Επιμελητήριο, στα πλαίσια του Διαρκούς Σεμιναρίου για την καλλιέργεια και διάδοση των Αρχών και Αξιών της Βιώσιμης Αναπτύξεως, οργάνωσε την Παρασκευή 18 Απριλίου ειδική Ημερίδα με θέμα την **«Επιστημονική Κριτική του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδίου»**, στην Αίθουσα Μεγάλων Ευεργετών του Λαϊκού Πανεπιστημίου της Εταιρείας των Φίλων του Λαού (Ευριπίδου 12, Αθήνα). Στην Ημερίδα συμμετείχαν η **Πανελλήνια Ένωση Δασολόγων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΠΕΔΔΥ)**, ο **Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων** και το **Πανελλήνιο Δίκτυο Οικολογικών Οργανώσεων (ΠΑΝΔΟΙΚΟ)** και μίλησαν οι κ.κ.:

Μιχαήλ Δεκλερής, Αντιπρόεδρος του ΣτΕ ε.τ., Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας,

Μαρία Καραμανώφ, Σύμβουλος Επικρατείας, Μέλος Δ.Σ. του Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας,

Ιωσήφ Στεφάνου, Καθηγητής Χωροταξίας – Πολεοδομίας στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο,

Δημήτριος Αθανασούλης, Πρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων,

Νικόλαος Μπόκαρης, Δασολόγος, Πρόεδρος ΠΕΔΔΥ (Πανελλήνια Ένωση Δασολόγων Δημ. Υπαλλήλων),

Ηλίας Φρυτζαλάς, Χωροτάκτης, M.Sc. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Εκπρόσωπος ΠΑΝΔΟΙΚΟ (Πανελλήνιο Δίκτυο Οικολογικών Οργανώσεων).

Δήλωση του Προέδρου του Επιμελητηρίου και επ. Αντιπροέδρου ΣτΕ

κ. Μιχαήλ Δεκλερή

Το Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο έρχεται πολύ αργά, όταν έχει πια διαμορφωθεί μη βιώσιμη κατάσταση στη χώρα. Επομένως, πρωταρχικός σκοπός του έπρεπε να είναι η **Περιβαλλοντική Αποκατάσταση**, και δη των καταστραφέντων δασικών και φυσικών οικοσυστημάτων, των υδατικών και παρακτίων συστημάτων, η οριοθεσία της γεωργικής γης και η ανάκτηση του σφραγισμένου εδάφους. Επιβάλλεται, επίσης, η μετεγκατάσταση της βαρείας βιομηχανίας, που έχει καταστρέψει πολύτιμους κόλπους, όπως ιδίως της Ελευσίνας, τον Παγασητικό και τον

Θερμαϊκό, η αποκατάσταση του Φαληρικού Όρμου, αλλά και η ανάπλαση του επίσης κατεστραμμένου αστικού περιβάλλοντος των μεγάλων πόλεων. Τίποτε όμως απ' αυτά δεν προβλέπεται στο Σχέδιο, που **νομιμοποιεί απλώς την άγρια ανάπτυξη του παρελθόντος, την οποία και συνεχίζει**. Συνεπώς δεν μπορεί να θεωρηθεί με κανένα τρόπο βιώσιμο χωροταξικό σχέδιο, όπως επιβάλλει ο θεμελιώδης κανών της βιωσιμότητας, ισχύων τόσο στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο, όσο και στο Σύνταγμα της Χώρας.

Η κ. **Μαρία Καραμανώφ**, μέλος Δ.Σ. του Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας, Σύμβουλος Επικρατείας, είπε, μεταξύ άλλων:

«Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού πάσχει δύο θεμελιώδεις και αθεράπευτες νομικές πλημμέλειες. Η πρώτη συνίσταται στην **κατάφωρη παραβίαση της συνταγματικής αρχής της βιωσιμότητας**, η οποία δίνει απόλυτη προτεραιότητα στη διαφύλαξη και αποκατάσταση του φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου της χώρας. Αντ' αυτής, το Χωροταξικό Πλαίσιο επιλέγει ένα **παρωχημένο μοντέλο άγριας ανάπτυξης** με κυρίαρχο σκοπό τη **μετατροπή της Ελλάδος σε βασικό «κόμβο» των διεθνών δικτύων διαμετακομιστικού εμπορίου και μεταφοράς ενέργειας**. Όλες οι δημόσιες πολιτικές προσανατολίζονται στην εξυπηρέτηση του σκοπού αυτού με κύρια σημεία της την ad hoc χωροθέτηση ενός δυσανάλογου για τις ανάγκες της χώρας αριθμού ενεργοβόρων και περιβαλλοντοκτόνων **συγκοινωνιακών έργων** (χερσαίων, θαλάσσιων και εναέριων), την ένταση της **εξορυκτικής** δραστηριότητας με κριτήριο την ζήτηση και όχι την προστασία των πόρων, την νομιμοποίηση των υφισταμένων **προβληματικών βιομηχανικών συγκεντρώσεων**, την υιοθέτηση ενός νέου μοντέλου **τουρισμού** που ισοδυναμεί με **άναρχη οικιστική ανάπτυξη**, την **θυσία της γεωργικής γης** στον τουρισμό και την οικιστική εξάπλωση, την **νομιμοποίηση παράνομων** ενεργειακών έργων, όπως είναι η εκτροπή του Αχελώου κ.λπ. **Όσο για το περιβάλλον και τον πολιτισμό, περιορίζονται σε οριοθετημένους θύλακες οιονεί μουσειακού τύπου**, οι οποίοι λειτουργούν πράγματι στο περιθώριο της ανάπτυξης και στο μέτρο που δεν την παρενοχλούν. Τα πραγματικά οφέλη των ανωτέρω στρατηγικών επιλογών για τις παρούσες και τις μέλλουσες γενεές δεν προσδιορίζονται **ούτε καν με οικονομικά κριτήρια**, ενώ αποσιωπάται τελείως το περιβαλλοντικό τους κόστος. Έτσι μάλλον εξηγείται η δεύτερη νομική πλημμέλεια του Πλαισίου, η οποία συνίσταται στην έλλειψη της αναγκαίας **Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων**, που απαιτείται από την Ευρωπαϊκή νομοθεσία (**Οδηγία 2001/42ΕΚ**), ώστε να διασφαλίζεται ο βιώσιμος χαρακτήρας του χωροταξικού σχεδιασμού, πλημμέλεια η οποία καθιστά το παρόν Πλαίσιο **εξαιρετικά ευάλωτο** σε περίπτωση δικαστικής αμφισβητήσεως ενώπιον Ελληνικών ή Ευρωπαϊκών δικαστηρίων».

Ο Καθηγητής Χωροταξίας – Πολεοδομίας στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο κ. **Ιωσήφ Στεφάνου** σημείωσε: «Στη Συνέντευξη Τύπου ο Κύριος Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ τονίζει ότι με το

Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο επιδιώκεται «...*Η προστασία του περιβάλλοντος και η συνετή διαχείριση του χώρου με τον περιορισμό παραγόντων υποβάθμισης του χώρου, όπως η υπέρμετρη αστική εξάπλωση και η διάσπαρτη δόμηση*». Παράλληλα όμως τονίζει «1. Δεν είναι δυνατό να καταργηθεί η εκτός σχεδίου δόμηση...» και «2.....δεν καταργείται η αρτιότητα των τεσσάρων στρεμμάτων για την κατοικία» ενώ ταυτόχρονα, με τον νέο θεσμό της **τουριστικής κατοικίας** διπλασιάζεται ο συντελεστής δόμησης ουσιαστικά για παραθεριστική κατοικία στις εκτός σχεδίου περιοχές. Ένα απλό ερώτημα τίθεται σ' αυτή την δογματική αξιωματική θέση του αδύνατου της κατάργησης της εκτός σχεδίου δόμησης (σημ: καμιά ευρωπαϊκή χώρα δεν κτίζει εκτός θεσμοθετημένων ορίων). **Έχει μετρήσει ποτέ το ΥΠΕΧΩΔΕ το μέγεθος των εκτάσεων των εντός σχεδίου περιοχών της Ελλάδας;** Το σύνολο των εκτάσεων αυτών, που είτε ανήκουν σε πόλεις ή οικισμούς με ρυμοτομικό σχέδιο, είτε σε αραιοκατοικημένα χωριά, πολίχνες, ή γενικότερα αραιοδομημένες οικιστικές συγκεντρώσεις υπαίθρου που ο πληθυσμός τους κυμαίνεται από 1 έως 2000 κατοίκους και έχουν οριοθετημένη εντός σχεδίου περιοχή χωρίς ρυμοτομικό, είναι τόσο μεγάλο που θα έφθανε, σύμφωνα με τα παγκόσμια πρότυπα που το ίδιο το ΥΠΕΧΩΔΕ υιοθετεί, να καλύψει ανάγκες **υπερπολλαπλάσιες** του ελληνικού πληθυσμού και των επισκεπτών που ετησίως δεχόμαστε ή που μπορούμε να δεχτούμε στα επόμενα 15 χρόνια. **Γιατί χρειαζόμαστε την εκτός σχεδίου δόμηση;** Και αν για ορισμένη χρήση (π.χ. τουρισμό) είναι απαραίτητη η δημιουργία νέων κελυφών σε κάποια συγκεκριμένη περιοχή, **γιατί αυτή δεν επιλέγεται να πολεοδομηθεί προς τον σκοπό αυτό με σχέδιο, σύστημα και ειδικούς όρους δόμησης** όπως σε όλο τον πολιτισμένο κόσμο;»

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων **κ. Δημήτριος Αθανασούλης** δήλωσε πως «ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων θεωρεί ότι η σύνταξη, θεσμοθέτηση και εφαρμογή τόσο ενός γενικού όσο και ειδικών πλαισίων χωρικής οργάνωσης, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αειφόρο ανάπτυξη και ουσιαστικό βήμα για την αντιμετώπιση των παθογενειών που αλλοιώνουν και υποβαθμίζουν την πολιτιστική κληρονομία της χώρας. Το παρόν Πλαίσιο του ΥΠΕΧΩΔΕ **δεν καλύπτει τις σύγχρονες απαιτήσεις** που υπάρχουν, καθώς έχει **σοβαρότατες ελλείψεις και ασάφειες** που επιτρέπουν τη διατήρηση των υφιστάμενων αρνητικών παραγόντων. Ένα Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού θα πρέπει να διέπεται από **τόλμη** και να λειτουργεί σαν ένα **ασφαλές πλαίσιο** για την βιώσιμη ανάπτυξη, στοιχεία που **το παρόν Σχέδιο δεν διαθέτει**».

Ο **κ. Νικόλαος Μπόκαρης**, Δασολόγος, Πρόεδρος ΠΕΔΔΥ (Πανελλήνια Ένωση Δασολόγων Δημ. Υπαλλήλων), επεσήμανε στην ομιλία του: «Για τους ειδικούς επιστήμονες, δασολόγους και περιβαλλοντολόγους, η προστασία του περιβάλλοντος, που αποτελεί στοιχειώδες και επιζητούμενο δεδομένο του χωροταξικού σχεδιασμού, **είναι συνδεδεμένη με την προστασία και την αειφόρο ανάπτυξη των δασικών οικοσυστημάτων και τη διαφύλαξη της οντότητας τους ως φυσικών πόρων,**

και όχι με τη θυσία τους στο βωμό «αναπτυξιακών» σκοπιμοτήτων, ή τη μείωση του βαθμού προστασίας τους. Το Σχέδιο Εθνικού Χωροταξικού Πλαισίου που κατατέθηκε αντιμετωπίζει υποκριτικά και αντιεπιστημονικά το θέμα της προστασίας και της καταγραφής των δασικών οικοσυστημάτων. **Ακυρώνεται ουσιαστικά η σημαντικότερη συνιστώσα του χωροταξικού σχεδιασμού**, που είναι η διάκριση του χαρακτήρα των παραγωγικών εκτάσεων της χώρας με την ακριβή καταγραφή των χρήσεων γης και κυρίως των δασών που αποτελούν και δημόσια περιουσία. Η μεθοδολογική προσέγγιση που κατονομάζεται στο Σχέδιο ως «*πρόγραμμα οριοθέτησης των δασών και δασικών εκτάσεων*», δεν είναι παρά μια **αδρομερής καταγραφή των δασών από το γραφείο**, χωρίς επαλήθευση των μετρητικών στοιχείων στο έδαφος, (μονοσκοπική φωτοερμηνεία) που προσδίδει **μεγάλο περιθώριο λάθους (30%)** στο προϊόν που θα παραχθεί και **υποκριτικά κατονομάζεται** από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε ως **δασικός χάρτης**, ενώ όλοι γνωρίζουμε ότι δεν είναι. Ουσιαστικά, με την αντιεπιστημονική προσέγγιση του θέματος του δασολογίου, ακυρώνονται οι δασικοί χάρτες, δηλ. το δασολόγιο, που είναι το μοναδικό εργαλείο που διαθέτουμε σήμερα για την ανάδειξη, την ακριβή οριοθέτηση και τη αειφορική διαχείριση των δασικών εκτάσεων και την **προστασία της δημόσιας περιουσίας**. Ενώ, από την άλλη πλευρά, **δεν γίνεται λόγος για την κύρωση των δασικών χαρτών**, η οποία από ότι φαίνεται είναι άγνωστη έννοια για τους συντάκτες του Σχεδίου. Ένα πρόσθετο αρνητικό στοιχείο του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης αποτελεί η **μη αποτελεσματική προστασία της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας και των εδαφικών πόρων της χώρας**, ιδιαίτερα στις παράκτιες και νησιωτικές περιοχές που δέχονται σοβαρές πιέσεις από άλλες χρήσεις. Δεν υπάρχει σαφής κατεύθυνση για την προστασία της γεωργικής γης, η χρήση της οποίας «*καθορίζεται*», σύμφωνα με το Πλαίσιο, από «*τις ανάγκες επέκτασης οικισμών και την οικονομική ανάπτυξη*», ενώ η γεωργία και η εντατική κτηνοτροφία προτείνεται να διατηρηθεί μόνο στις «*γόνιμες πεδινές περιοχές*» της χώρας (οι οποίες ταυτίζονται με τις «*παραδοσιακές*» γεωργικές περιφέρειες της χώρας).

Ο κ. Ηλίας Φρυτζαλάς, Χωροτάκτης, *M.Sc. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας*, Εκπρόσωπος του ΠΑΝΔΟΙΚΟ, σημείωσε στην ομιλία του: «Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού **δεν διορθώνει τα προβλήματα** που έχουν δημιουργηθεί στη χώρα, αλλά μάλλον τα **διαιωνίζει**, ούτε και προβλέπει για τα δυνητικά προβλήματα που ενδεχομένως θα προκύψουν. Καθώς φαίνεται, το ΓΠΧΣ έγινε απλώς ... για να γίνει (για να καλύψει το βιβλιογραφικό κενό). Πρόκειται για ένα **μη ολοκληρωμένο και μη συνεκτικό αναπτυξιακό στρατηγικό σχέδιο**, το οποίο κατά καιρούς έχει προκαλέσει την κοινή γνώμη. Το ΓΠΧΣ θα πρέπει να αποτελεί μέσο προστασίας του περιβάλλοντος (φυσικού και ανθρωπογενούς), ρύθμισης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο χώρο και, γενικότερα, προάσπισης της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. **Το ΠΑΝΔΟΙΚΟ ζητά την άμεση απόσυρση** του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και να ξεκινήσει νέα διαδικασία επεξεργασίας νέου χωροταξικού σχεδίου, προσαρμοσμένου στις σύγχρονες συνθήκες και ανάγκες της χώρας μας»._